

De feiten:

Een speeltoestel in de zin van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (hierna: WAS) is:

"een inrichting bestemd voor vermaak of ontspanning waarbij uitsluitend van zwaartekracht of fysieke kracht van de mens gebruik wordt gemaakt." (artikel 1 c WAS).

In de zogenaamde Reikwijdtenotitie bij het WAS geeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan, dat een speeltoestel een permanente constructie is, publiek toegankelijk moet zijn en geen duidelijk sporttoestel of speelgoed is.

In het factsheet "Spelen in de bossen" (2008) geeft de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) de volgende drie aanvullende criteria die speelelementen tot speeltoestellen maken:

1 Doelbewust: het element is doelbewust geplaatst door de beheerder van het terrein opdat kinderen ermee kunnen spelen.

2 In een constructie verwerkt: alles wat herleidbaar uit twee of meer delen is samengevoegd en met elkaar of met de omgeving is bevestigd en niet door kinderen is los te maken.

3 Expliciet uitnodigen tot spelen (duidelijke speelwaarde): een gewone houten zitbank of gewone prullenbak kent geen duidelijke speelwaarde of bewerking/aanpassing en brengt daarmee ook geen spelelementen met zich mee zoals vallen, beknelling en snijden.

Voldoet een element aan een van de drie criteria, is het als speeltoestel te beoordelen, maar ook...

"indien een speelelement niet onder het WAS valt, maar op een locatie staat waar één of meer speeltoestellen zijn geplaatst, wordt uitgegaan van de mogelijke speelrisico's van dit speelelement.

Dat wil zeggen dat

1. **het beoogde gebruik,**
2. **de toepassing van het toestel en**
3. **de mogelijke speelrisico's die samenhangen met de locatie van een toestel**

een grote rol speelt in het bepalen of een toestel een speeltoestel is volgens het WAS of niet."

In het factsheet "Spelen in de bossen" van de VWA (2008) is een lijst opgenomen met 6 categorieën "natuurlijke speelaanleidingen", waarvan vijf die niet onder het WAS vallen, die min of meer overeenstemmen met bovenstaande. Het is dus een speelaanleiding indien het valt onder 1 of meer van de volgende vijf categorieën:

1 Toestellen, die als element van hun spel door kinderen onder toezicht worden vervaardigd

2 Datgene dat niet als constructie is aan te merken, tenzij het door een doelbewuste bewerking door de mens een speelobject is geworden of daarvoor bestemd;

3 Constructies zonder duidelijke speelwaarde en –risico's;

4 Constructies door de natuur zelf ontstaan;

5 Tijdelijke constructies.

1 Toestellen, die als element van hun spel door kinderen onder toezicht worden vervaardigd (bijv. hutten en vlotten);

2 Datgene dat niet als constructie is aan te merken (losse materialen, omgetrokken bomen, etc.), tenzij het door een doelbewuste bewerking door de mens een speelobject is geworden of daarvoor bestemd; uitzondering is bewerking tbv beperking risico

niet
niet
niet

3 Constructies zonder duidelijke speelwaarde en –risico's (doolhoven of hutten van wilgentakken, vogeluitkijkplaatsen, etc.);

wel
niet

niet
Niet ?
niet

4 Constructies door de natuur zelf ontstaan ("speel"eilanden, tegen elkaar gevallen bomen, etc.);

niet
niet

5 Tijdelijke constructies (door kinderen, bezoekers, groepen zelf gebouwd).

Let op : speeltoestel of niet,
de risico's die van een bepaald element uitgaan zijn dezelfde!

	Speeltoestel	Speelaanleiding
Keuring	Vereist (alleen door AKI)	Risicoanalyse voldoet
Logboek	Verplicht (identificatie, onderhoud, ongevallen)	Wenselijk
Inspectie	Verplicht (jaarlijks door deskundige)	Wenselijk

Wat is een aanvaardbaar risico?

Volgens het concept *Duurzaam Natuurlijk Veilig* :

- Het risico moet voor de kinderen duidelijk herkenbaar, dus niet verborgen zijn.
- De ernstgraad van het mogelijke letsel moet in verhouding staan met de speel/ leerwaarde van het risico.
- Er moeten maatregelen genomen worden, om in geval van een ongeluk de gevolgen daarvan te beperken. (Toezicht, EHBO)

Risicoanalyse voor speelaanleidingen en inrichtingselementen

[naam speelnatuur]

Schema voor de toetsing van een risico op basis van de beoordelingscriteria.

RISICO	Ernstgraad →	1		2		3	
		1	2	1	2	1	2
Blootstelling →	Afwendend ↓	1		2		3	
		Zelden/ soms	Vaak/ meestal	Zelden/ soms	Vaak/ meestal	Zelden/ soms	Vaak/ meestal
1 laag	1 mogelijk	1	2	3	4	5	6
1 laag	2 niet nauwelijks mogelijk	3	4	5	6	7	8
2 middel	1 mogelijk	3	4	5	6	7	8
2 middel	2 niet nauwelijks mogelijk	5	6	7	8	9	10
3 hoog	1 mogelijk	5	6	7	8	9	10
3 hoog	2 niet nauwelijks mogelijk	7	8	9	10	11	12

geen risico	geen actie nodig	zo mogelijk aanpassing, anders bezocht	zo mogelijk aanpassing, anders waarschuwing/ afscherming	aanvaardbaar/ gewenst risico, geen actie nodig
-------------	------------------	--	--	--

[Let op: de kleurcode kan per voorziening verschillen en moet individueel ingevuld worden]

[naam en adresgegevens speelnatuur]

8 van 11

18-04-2012

Risicoanalyse voor speelaanleidingen en inrichtingselementen

[naam speelnatuur]

Stap 4: bepaling maatregelen, om het risico, zo nodig te beperken

Per object (speelaanleidingen) in de tuin wordt in het vervolg een risicoanalyse uitgevoerd en het volgende schema ingevuld.

Gevaarsaspect	Naam speelaanleiding		waarschijnlijkheid	ernstgraad	blootstelling	risico	aanbevolen maatregel ter beperking van het risico/ aandachtspunten voor de inspecties:	waarschijnlijkheid	ernstgraad	blootstelling	risico
	Wat als....	Alzienbare gevolgen...									
G1	.....	.....									
G2	.....	.....									

Verdere aanbevelingen: ... (hier komen algemene aanbevelingen betreffende het object te staan...)

Hierbij komen de volgende gevaarsaspecten aan de orde:

- G1 gevaaren door materiaal (draagkracht, fundering, gebrekkelijk onderhoud...)
- G2 gevaaren door de omgeving (opstelling object en interacties met omstanders...)
- G3 gevaaren door normaal spel
- G4 gevaaren door ongewenst gebruik
- G5 gevaaren door weersinvloeden
- G6 gevaaren door vandalisme
- G7 andere gevaaren

[naam en adresgegevens speelnatuur]

9 van 11

18-04-2012

Aandachtspunt: gevaar van beknelling

Aandachtspunt: waterkwaliteit en oevers

Aandachtspunt: los speelgoed

Aandachtspunt: giftige planten en doornen

Aandachtspunt: beesten en beestjes

Aandachtspunt: veilig vuur

Aandachtspunt: onoverzichtelijkheid en toezicht

Aandachtspunt: inventiviteit en initiatief kinderen

Aandachtspunt: valondergronden

Literatuur en links:

www.allesoverspelen.nl

www.speelnatuureveiligheid.nl

www.wetten.nl

www.vwa.nl

Anders denken over veiligheid:
Van 'zo veilig als mogelijk' naar 'zo veilig als nodig'

de functie van Abenteuerlust/ risico-opzoekend gedrag

- het maken van nieuwe, ongewone ervaringen is een fundamenteel gedrag van mensen en dieren
- die behoefte zit diep verankert in een oud gedeelte van de hersenen
- dit gedrag heeft als evolutionair doel voordelen te winnen tegenover anderen, die niet zo veel durven, dus: te overleven...

'the health benefit of risk'

Als er geen kans is op iets ergs, is er ook geen kans op iets nieuws...

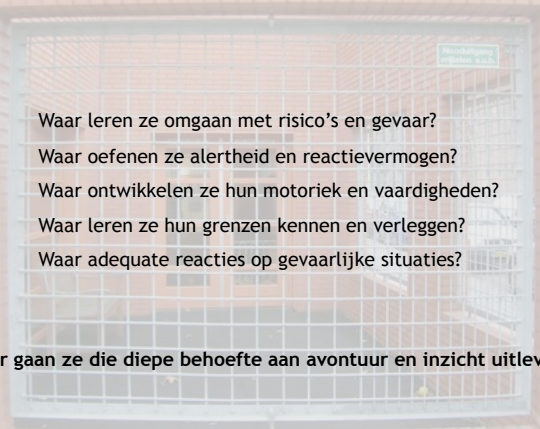

ge·vaar *het; o -varen* kans op iets ergs; risico

vei·lig *bn, bw 1* vrij van gevaar **2** beschermd tegen gevaar

En wat gebeurt, als we onze kinderen VEILIG, dus 'vrij van gevaar, beschermd tegen gevaar' willen laten opgroeien?

Waar leren ze omgaan met risico's en gevaar?
 Waar oefenen ze alertheid en reactievermogen?
 Waar ontwikkelen ze hun motoriek en vaardigheden?
 Waar leren ze hun grenzen kennen en verleggen?
 Waar leren ze hun grenzen kennen en verleggen?
 Waar adequate reacties op gevaarlijke situaties?

Waar gaan ze die diepe behoefte aan avontuur en inzicht uitleven?

Stellige conclusies:

- 100% veilig is een gevaarlijke illusie.
- Opgroeien in schijnveiligheid is een veel groter risico, dan mogen leren omgaan met de echte risico's in het leven.
- Er bestaat geen andere veiligheid, dan die we voor ons zelf creëren.

Duurzaam Natuurlijk Veilig is een pedagogisch concept, dat kinderen wil ondersteunen op hun weg naar een zo veilig mogelijk leven.

wens

angsten

twijfels

regels

wetten

normen

werkelijkheid

Hoe willen we dat kinderen aankijken tegen risico's?

Wie maakt meer kans op een ongeluk?

Zij

of

Hij

Het is belangrijk te beseffen, dat een bewegingstekort een veel groter risico vormt voor kinderen, dan het bewegen zelf. (Both, 2005)

Veiligheidsparadox: Waar zijn we allemaal mee bezig....?

Het ontnemen van risico's bij kinderen leidt tot volwassenen die niet om kunnen gaan met de alledaagse risicovolle situaties. Of ze gaan juist gevaarlijke situaties opzoeken om risicovol gedrag te kunnen vertonen. (Gleave, 2008)

Risico's nemen is een deel van het leven. In staat zijn tot het inschatten en het omgaan met risico's is een vaardigheid, die mensen nodig hebben, om te overleven. Bulten, kneuzingen, struikelen en vallen zijn deel van dit leerproces. Door vallen en op staan wordt men wijs. (Tovey, 2008; Hayer en Keesom, 2008)

Duurzaam, natuurlijk veilig: Veiligheid kun je leren....

Door risico's te leren herkennen en te leren hiermee om te gaan, leren ze veilig te reageren op situaties, die ze in hun verdere leven nog tegen zullen komen. (White, 2008)

Wij moeten beseffen en accepteren, dat we onze kinderen de donkere kanten van het leven niet kunnen besparen...ze zullen ze toch tegen komen...

Mooie geuren en kleuren	Allergieopwekkende stoffen
Lekkere vruchten	Gifige en irriterende planten
Lieveheersbeestjes	Bijtende en stekende beesten
Mooie veertjes en schelpen	Uitwerpselen en kadavers
Schattige baby-dieren	Ontmoeting met ziekte en dood
Verfrissend water & lucht	Gevaarlijke bacteriën en virussen
Uitdaging en avontuur	Splinters, builen, open knieën...

Tips voor de aanleg van natuurspeelreinen, die voldoen aan de geldende Wettelijke regels en waar geen onaanvaardbare risico's schuilen:

Veiligheid is niet te koop, doe je het wel betalen de kinderen daar duur voor

Duurzaam Natuurlijk Veilig is een pedagogisch concept dat verder gaat dan juridische zekerheid op de korte termijn

Goede speelnatuur heeft voldoende speelwaarde zonder speeltoestellen

De aanwezigheid van een speeltoestel maakt al gauw, dat andere elementen id beurt ook als speeltoestel worden gezien.

Een goede risicoanalyse is efficiënter voor de risicobeheersing, dan een stapel certificaten (vergeet niet ook alle 'niet toestellen' mee te nemen, de risico's zijn namelijk dezelfde!)

Let op: inspecteurs zijn iets anders dan een AKI, het oordeel van een inspecteur heeft geen juridische waarde (hij kan niet keuren, niet goed- (AKI) en niet af- (VWA), ze geven wel deskundig advies (net zo als de GGD)

Vertrouw op je gevoel, twijfel je over het een of ander vraag uitsluitel bij de VWA

Vertrouw op je gezond verstand en wees goed geïnformeerd, kijk om je heen en ken je eigen kinderen en situatie

Dilemma's van veel groene schoolpleinen:
Teveel kinderen op te weinig oppervlak beperken de mogelijkheden voor
Verschillende aspecten van natuurlijk avontuurlijk spelen en
leiden tot gevaarlijke situaties

Mogelijke oplossing:

Less is more....???

Mogelijke oplossing:

Less is more....???

Zijn er nog vragen????